

Protokół

obrad sejmowych z dnia 20. Marca 1866.

Posiedzenie pięćdziesiąte piąte.

Obecni: Marszałek xiążę Sapieha.

Sekretarze: Posłowie Geringer, Kulczycki, Sawczyński i hr. Wodzicki Ludwik.

Komisarz rządowy: c. k. radca dworu Possinger.

Posłów obecnych na początku 97, w ciągu posiedzenia 132.

Marszałek otwiera posiedzenie o godzinie 10¹/₄.

Sekretarz poseł Geringer odczytuje protokół wieczornego posiedzenia z dnia 19. Marca. Protokół przyjęty.

Odczytano dalszy ciąg petycyj aż do liczby 2.315. włącznie, z tych 14 odesła się wprost do Wydziału krajowego, dwie do komisji dla administracyjnego podziału kraju, a jedna do komisji katastralnej.

Poseł Landesberger wnosi, aby petycja gminy żydowskiej w Samborze Nr. 2.287. odesłaną była wprost do komisji dla statutów miejskich.

Poseł Boczkowski w imieniu Wydziału krajowego odpowiada na interpelację posła Landesbergera: Interpelant myli się, twierdząc, że wniosek Ziemiałkowskiego zamienionym był w uchwałę sejmową, wniosek ten wraz z wielu innymi odesłanym był do Wydziału krajowego bez uchwały, jako wniosek niezalatwiony.

Poseł Landesberger żąda głosu, Marszałek przypomina mu, że podług regulaminu nad interpelacją rozprawy być nie może.

Z porządku dziennego przychodzi dalszy ciąg rozprawy nad ustawą gminną, mianowicie: Ordynacja wyborcza dla gmin.

Sprawozdawca poseł Smarzewski zajmuje miejsce na trybunie.

Przy §. 1. poseł x. Łoziński wnosi poprawkę do lit. b. następującej treści: „pastórce dusz i inni duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich w dusz pasterstwie stale ustanowieni“. Poprawka odrzucona; paragraf podług projektu komisji przyjęty.

§. 2. przyjęty bez zmiany.

Przy §. 3. wnosi poseł Krzysztofowicz poprawkę co do stylizacji lit. b. tego paragrafu, a mianowicie: „Przeciw komu z powodu podejrzenia o zbrodnię zapadła uchwała na śledztwo specjalne aż do ukończenia sprawy“. Poprawka odrzucona.

Poseł Rydzowski powołując się na text niemiecki ustawy z 5. Marca 1862. r. wnosi opuszczenie słowa „podejrzenia“ w lit. b. tegoż paragrafu. — Sprawozdawca zgadza się na tę poprawkę. — §. 3. projektu komisji z poprawką posła Rydzowskiego przyjęty.

§. 4. i następane aż do 14. włącznie przyjęte bez zmiany.

Przy §. 15. poseł x. Pawlikow stawia wniosek, a mianowicie: po §. 14. komisji ma nastąpić §. 15. projektu rządowego, a potem dopiero następuje cały §. 15. (już jako 16.) z opuszczeniem jednak słów: „bez względu na liczbę wyborców w niem głosujących“.

Poseł Dubs stawia wniosek opuszczenia drugiego ustępu §. 15. — Poseł Landesberger zgadza się z poprawką posła Dnbsa, a ewentualnie na przypadek odrzucenia tejże stawia poprawkę do tego ustępu, a mianowicie: „Więcej jak połowa wszystkich radnych powinno być wyznania chrześcijańskiego, tak ażeby:

między 12 radnemi przynajmniej 7,

między 18 radnemi przynajmniej 10,

między 24 radnemi przynajmniej 13,
między 30 radnemi przynajmniej 16,
między 36 radnemi przynajmniej 19

było wyznania chrześcijańskiego.“

Ewentualnie znowu gdyby i ta poprawka odrzuconą była, stawia poseł Landesberger inną, mianowicie:

„Przynajmniej $\frac{2}{3}$ radnych i zastępców powinno być wyznania chrześcijańskiego.“

Po dłuższej dyskusji, w której postowie: hr. L. Wodzicki, Landesberger i Samelson przemawiali przeciwko, a postowie: Ludwik Skrzyński, Szemelowski, x. Naumowicz i xiążę Sanguszeko za wnioskiem komisji, przystąpiono do głosowania.

Co do wniosku posła x. Pawlikowa, większość była wątpliwą. Marszałek zarządził głosowanie imienne. Za wnioskiem oświadczyło się 56 głosów, przeciwko 69, wniosek więc odrzucony. Dalej upadły poprawka posła Dubsa i obydwie poprawki posła Landesbergera, a paragraf ten przyjęto podług projektu komisji.

§§. 16., 17. i 18. przyjęte bez zmiany.

Do §. 19. stawia poseł x. Łoziński poprawkę następującej treści: dodać po słowach „i czterech“: „członków warunki wybieralności posiadających, z których przewodniczący gminy dwóch, a dwóch sami wyborcy wybierają“. — Poprawka ta upada, paragraf podług projektu komisji przyjęty.

§§. od 20. aż do 31. włącznie przyjęte bez zmiany.

Sprawozdawca prostuje myłkę drukarską, zamiast „Dział IV.“ powinno być „Dział II.“

Przy §. 32. poseł x. Ustjanowicz, powołując się na poprzednio przyjętą poprawkę, wnosi dodanie po ostatnim ustępie paragrafu słów: „lub funduszu zapomogi w gminie“.

Komisja zgadza się na ten dodatek, a Izba cały paragraf wraz z poprawką przyjmuje.

§§. 33. i 34. przyjęte bez zmiany.

Przy §. 35. wnosi poseł Landesberger opuszczenie całego ustępu ostatniego. Wniosek upada, paragraf ten podług projektu komisji przyjęty.

Dalsze paragrafy włącznie aż do ostatniego 42. przyjęte bez zmiany według projektu komisji.

Przystąpiono do rozprawy nad czterema artykułami patentu, zaprowadzającego ustawę gminną wraz z ordynacją wyborczą.

Cały patent przyjęty bez zmiany.

Sprawozdawca oświadcza się przeciw bezzwłocznemu trzeciemu czytaniu, za którym się kilka głosów odzywa, z powodu potrzeby wciągnięcia i redakcyjnego uporządkowania przyjętych poprawek.

Pod obradę przychodzi z kolei ustawa o obszarach dworskich.

Tytuł i artykuł zaprowadzający ustawę przyjęte bez zmiany.

Do §. 1. wnosi poseł x. Pawlikow poprawkę, a mianowicie:

„Posiadłość ziemska, niegdyś dominikalna, obecnie do związku gminnego nie należąca, będzie należeć do związku gminnego, jeżeli jej posiadacz w przeciągu 60 dni od ogłoszenia niniejszej ustawy wniesie do politycznej władzy powiatowej życzenie, aby posiadłość jego została do gminy przyłączoną, a gmina zgodzi się z życzeniem jego. Każda taka, od związku gminnego wyłączona posiadłość, stanowi obszar dworski. Tenże musi być dokładnie opisany i na mapie uwidoczonym.“ (Tak jest w projekcie rządowym.)

Poseł Golejowski stawia poprawkę do ostatniego wiersza pierwszego ustępu paragrafu, mianowicie: „została do gminy za zgodą gminy wcielona.“

Poseł x. Pawlikow cofa pierwszą część swojego wniosku i przyłącza się do poprawki posła Golejowskiego. — Izba poprawkę przyjmuje. Druga część wniosku posła x. Pawlikowa upada. — Paragraf podług projektu komisji z poprawką posła Golejowskiego przyjęty.

Sprawozdawca oświadcza się, że w skutek uchwały Izby co do poprawki posła Golejowskiego, początkowe dwa paragrafy tej ustawy inaczej stylizowane a po części przerobione być muszą. Izba zgadza się, aby nad temi paragrafami głosować *salva redactione*, pozostawiając uchwalenie stanowczej redakcyi do trzeciego czytania.

Do §. 3. poseł Ławrowski wnosi dodatek do pierwszej alinei: „i to w nieprzewidzianych ciężarach lub powinnościach od wypadku do wypadku, zaś w zwyczajnych ciężarach lub powinnościach nie na dłuż-

szy czas, jak tylko na przeciąg lat trzech.“ Wniosek upada. Paragraf podług projektu komisji przyjęty.

§. 4. przyjęty bez zmiany.

Zamiast §. 5. projektu komisji wnosi poseł Zakrzewski następującą osnowę tego paragrafu:

„Posiadłość niegdyś dominikalna, obecnie do związku gminnego wcielona, może być z tego związku wyłączoną, jeżeli jej posiadacz w przeciągu dni 60 od ogłoszenia niniejszej ustawy od politycznej władzy powiatowej tego zażąda.

Wyłączenie ze związku gminnego posiadłości niegdyś dominikalnej, która na mocy niniejszej ustawy do gminy wcieloną została, nastąpić może tylko w drodze ustawy krajowej.“

Wniosek ten upada, a Izba przyjmuje paragraf podług projektu komisji.

Następne §§. od 6. włącznie do 20. przyjęte bez zmiany podług projektu komisji.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 3.

Następujące posiedzenie jutro dnia 21. Marca o godzinie 10. rano, na porządku dziennym:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach w sprawie zapomogi;
2. rozprawa nad ustawą o reprezentacji powiatowej;
3. sprawozdanie komisji administracyjnej o mesznem, i
4. sprawozdanie komisji, o statucie dla miasta Lwowa.

L. Sapięha, w. r.

L. Wodzicki, w. r.

Z. Sawczyński, w. r.

Dalszy ciąg petycyj do dnia 20. Marca 1866. r. wniesionych do Sejmu:

2284. Gremium notaryuszów lwowskich, przez posła hr. Borkowskiego, o uchwalenie zmian w ustawie notaryalnej z dnia 21. Maja 1855. r.
2285. Gmina Tatarynów, przez posła Ludwika hr. Wodzickiego, o pożyczkę.
2286. Gmina Tolszczów, przez posła x. Guszalewicza, o pożyczkę.
2287. Gmina żydowska w Samborze, przez posła Landesbergera, protestuje przeciw przedłożonemu projektowi statutu dla miasta Sambora.
2288. Gminy Ławrykowiec, Zaradki i Trawotłoki, przez posła x. Stempka, o zapłatę za robocizną przy gościńcu brzeżańsko-złoczowskim, lub o zapomogę.
2289. Gmina Długołaki i kolonia Swierkla, oraz zarząd dóbr religijnych staro-sandeckich, przez posła Kmietowicza, o przydzielenie tych włości do powiatu nowo-sandeckiego.
2290. Gmina Radłowice, przez posła Ławrowskiego, o zapomogę.
2291. Gmina Biskowice, przez posła Ławrowskiego, o pożyczkę.
2292. Gmina Tonstogłowy, przez posła x. Fortnę, o pożyczkę.
2293. Gmina Wereszyca, przez posła x. Trzeszczakowskiego, o przydzielenie do powiatu jaworowskiego.
2294. Gmina Miłków, przez posła Janowskiego, o zapomogę i odpisanie podatków.
2295. Gmina Sieniawka, przez posła Janowskiego, o zapomogę.
2296. Gmina Skomorochy stare, przez posła Kulczyckiego, o odpisanie podatków.
2297. Gmina Skomorochy stare, przez posła Kulczyckiego, o znizenie ceny soli.
2298. X. Nikorowicz Mikołaj, pleban w Balińcach, przez posła Biłonsa, o zapomogę zwrotną.
2299. X. Nikorowicz Mikołaj, pleban w Balińcach, przez posła Biłonsa, o zapłacenie za budynki parafialne jego kosztem wystawione.
2300. Gmina Bereska, przez posła Starncha, o zapomogę.
2301. Mieszkańce Obertyna, przez posła Procaka, użalają się na komisję katastralną względem samowolnego zapisania rustykalnych gruntów na własność dominikalną.
2302. Gmina Grab, przez posła Pudła, o przyspieszenie komisji serwitutowej.
2303. Gmina Grab, przez posła Pudła, o prawo do wykupu propinacyi.
2304. Gmina Grab, przez posła Pudła, o nowy termin do wykupna mesznego.
2305. Gmina Jaworze, przez posła Pudła, o nowy termin do wykupna mesznego.
2306. Gmina Ożyna, przez posła Pudła, o prawo do wykupna propinacyi.
2307. Gmina Ożyna, przez posła Pudła, o nowy termin do wykupna mesznego.
2308. Gmina Berehy górne, przez posła Hubickiego, o zapomogę.
2309. Horbaczewski Mikołaj, nanczyciel szkoły trywialnej w Przewłoce, przez posła Grocholskiego, o polepszenie dotacyi i o zapomogę na karacyę.
2310. Dobrowolski Tomasz, nauczyciel szkoły trywialnej w Toustem, przez posła Grocholskiego, o zapomogę i podwyższenie dotacyi.
2311. Włościanie z Korszyłówki, przez posła Grocholskiego, o zapomogę i odpisanie podatków.
2312. Gmina Dorofijówka, przez posła Grocholskiego, o zapomogę.
2313. Gmina Prosowec, przez posła Grocholskiego, o zapomogę.
2314. Gmina Rypne, przez posła Demkowa, o spieszne załatwienie sporn o las.
2315. Sołtysi z Tylmanowy, przez posła Żabińskiego, użalają się na odebranie im pastwisk z zarosłami i praw niegdyś przywilejem królewskim nadanych.

Z tych liczby: 2.285, 2.286, 2.290, 2.291, 2.292, 2.294, 2.295, 2.296, 2.298, 2.300, 2.308, 2.311, 2.312, 2.313 odsełają się do Wydziału krajowego; liczby zaś: 2.289 i 2.293 do komisji dla sprawy administracyjnego podziału kraju; wreszcie liczba: 2.301 do komisji katastralnej.